

ВИДИ *P. ALLIUM L.* У ДЕНДРОПАРКУ «ОЛЕКСАНДРІЯ»

Катревич М.В., провідний інженер

Козачук І.Ю.

Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України

Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України входить до складу природно-заповідного фонду України, щодо якого встановлено особливий режим охорони, відтворення і використання. Генетичний фонд деревних, чагарникових, трав'янистих і квіткових рослин дендропарку «Олександрія» віднесено до наукових об'єктів, які належать та становлять національне надбання України.

Основними напрямками наукової діяльності дендропарку «Олександрія» НАН України є: наукові дослідження, моніторинг, збереження та охорона природного фіторізноманіття Лісостепу України; інтродукція, акліматизація та репродуктивна біологія рослин; відновлення, реставрація та реконструкція історичних паркових комплексів, садово-паркове та ландшафтне будівництво.

В останній час кожні 10 років ми проводимо інвентаризацію трав'янистих рослин, що зростають на ландшафтних і колекційних ділянках парку. Попередні, найбільш повні інвентаризації датується 1977 та 1997 роками. Передостанню проводили 2008-2013 рр. [3]. На відміну від попередніх інвентаризацій трав'яного покриву парку, у 2018-2022 роки досліджено і території, які були приєднані до дендропарку «Олександрія» (201, 5 га) у 1999 р. (95,5 га) та 2010 р. (103,7 га). Під час інвентаризації на території дендропарку «Олександрія» було виявлено 1479 видів, різновидів та культиварів трав'яних рослин 2 відділів (*Polypodióphyta* та *Magnoliophyta*): місцевих 564 види і різновиди, 396 адвентивних видів та 519 видів і культиварів, які зростали на колекційних ділянках та квітниках. Частка таксонів *P. Allium L.* складає 2,6 %.

За результатами інвентаризації визначено, що у ландшафтах парку зростає 6 видів (*A. oleraceum L.*, *A. rotundum L.*, *A. scorodoprasum L.*, *A. sphaerocepalon L.*, *A. waldsteinii* та *A. ursinum L.*). Найбільш розповсюджені

на території парку – *A. scorodoprasum* L. (відмічено наявність у 13 кварталах) рясність II-IV бали [1]; в трьох кварталах відмічено наявність *A. sphaeroserphalon* L., рясність III-V балів; *A. rotundum* L. у 2 кварталах, рясність IV бали. Невелику кількість екземплярів виявлено у двох видів: *A. oleraceum* L. в 1-му кварталі, рясність V балів; *A. waldsteinii* G. Don fil в 1-му кварталі, рясність IV бали. *A. ursinum* L. було висаджено в парк у 2011 році. Рослини добре адаптувалися в умовах парку, кількість екземплярів зростає.

За соцологічним статусом 5 видів включено до ЄЧС: *A. albidum*, *A. lineare*, *A. obliquum*, *A. regelianum*, *A. ursinum*. До ЧКУ включено 6 видів: *A. albidum*, *A. obliquum*, *A. lineare*, *A. regelianum*, *A. strictum* та *A. ursinum* [2].

В останній час у населення збільшився попит на цибулі з високими декоративними якостями, для використання їх як на присадибних ділянках, так і в міському озелененні. Зібрана у парку колекція налічує 32 види і 6 культиварів. Для ознайомлення населення з видовим розмаїттям р. *Allium* у парку створено колекційно-демонстраційну ділянку однодольних рослин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Григора І.М., Соломаха В.А. Основи фітоценології. Київ: Фітосоціоцентр, 2000. 240 с.
2. Калашнікова Л.В. Представленість раритетних видів роду *Allium* L. у колекції дендрологічного парку «Олександрія» НАНУ. Мат. міжнар. наук.-практ. конф. «Флористичне і ценотичне різноманіття у відновленні, збереженні та охороні рослинного світу», присвяченої 120-річчю НУБіП та кафедри ботаніки ННІ Лісового і садово-паркового господарства. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. С. 148-149.
3. Каталог трав'янистих рослин дендрологічного парку «Олександрія» НАН України [Дойко Н.М., Калашнікова Л.В., Рубіс В.Л.] Довідник / Під загальною ред. С.І. Галкіна. – Біла Церква, 2013. 68 с.